

صفوة الكلام

2070
626
379
(RECAP)
16604
119

بسم الله الرحمن الرحيم * بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي خلق الانسان * انساني بالجملة علم ولساني تحصيله
وجعله قابلا لتحصيل العلم * قابل اولقى اوزره براتمش اولان
واللسان والصلوة والسلام على * جناب خالق لم يزل حضرته رينه
سيدنا محمد الذي اعظم معجزاته * عرض تحميدات لائقه وفرقان
القرآن وعلى آله وصحبه الذين * جليل اعظم معجزاتي اولقى اوزره
فازوا بادراك المعاني * باركاه حضرت صمدان بدن
البدعة والبيان (وبعد) * كندوسنه تنزيل اولنان
فلما كان في عصر حضرة سلطاننا * فخر كائنات وخلاصة موجودات
الاعظم وولى نعمتنا المعظم * افندمذك دركاه معالارينه
الذى دعاء بقاء سلطنته * رفع تسليمات فائقه وادراك
واجب علينا وعلى سائر الامم * معاني بديع وبيان ايله فازوممتاز
اعني به السلطان ابن السلطان * اولان آل واصحاب كرام
السلطان (عبد العزيز خان) * حضراته اتحاف تحيات رائقه
خلد الله ملكه وسلطنته الى آخر * اولندقدنصره بوجهه له بسط
الدوران السعي والهمة * مقال اولنور كه اوزرمزه

(التحصيل)

لتحصيل العلوم النافعة المهمة * دعا سي فرض عين اولان ولى
 التى هى من اقدم اسباب * نعمت بيمتزمولى نعمت عالميان
 السعادات ومن اتم وسائل * السلطان ابن السلطان السلطان
 الترفيات فى غاية الحد ونهاية * (عبدالعزيز خان) ابن السلطان
 الزيادات وكان نظر حضرة * محمود خان افندي من حضر تليزك
 المشير الجليل العالم * عصرهمايون ملوكانه لرنده اقدم
 بدقائق التعليم والتحصيل ناظر * اسباب سعادت اولان علم و معرفته
 المعارف العمومية ذو الدولة * فوق الحدسعى وهمت اولمقده
 (صفوت پاشا) وفقه الله لما يحب * اولمليه حاله معارف عموميه نظارت
 من الخير ويشامع طوفالى ارتقاء * جليله سنه معارف افزاى عوارف
 ابناء الوطن على الوجه الا تم * وافكار خير به سى ابنى وطنك علوم
 الاحسن وذلك يكون باكتساب * وفنون نافعه اكتساب وتهذيب
 العلوم والفنون النافعه واستكمال * اخلاق ايله استكمال آداب
 تهذيب الاخلاق والاداب الجامعة * اتمل ينه منعطف اولان آصف
 صدر امره العالى لخصوص * بيهتا دواتلو (صفوت پاشا)
 شفقه على عموم اولاد الاهالى * حضر تليزك شرف صدور ايدن
 باختيار هذه الكلمات الفاتحات * ارادة عليه لرى اوزرينه هر بر لرى
 والعبارات الزائحات الصادرات * بر كونه حكمت وموعظت
 من افواه الاساتيد الكبار * نافعه يى شامل اولان اشبو
 النافعات اكل احد لاسيما للتلاميذ * كلمات كبار مكاتب رشديه
 الصغار ثم امر بترجتها على * شاكر دلك استخراج عبارات
 اللسان التركى مع توضيح معانيها * هر بيه ده كسب ملكه ايله برابر
 الدقيقه وتشرح مبانيها الرقيقه * برقات دهات تهذيب اخلاق لرينه
 وطبعها هدية للتلاميذ الكاثنة * مدار اولمق اوزره جمع واتخاب
 فى المكاتب الرشديه لتكون مقدمة * ايدلوب تركجه معنارى
 رشدهم لكسب الملكة على استخراج * دخى درج ابضاحات
 العبارات العربية ووسيلة التاكمل * مناسبة ايله حذار ينه ثبت وترقيم

تهذيب اخلاقهم البهية واسمها * و (صفوة الكلام
 (صفوة الكلام) والله * ناميله توسيم اوله ورق طبع
 الموفق لبلوغ المرام * وتمثيل ايندر لمشدر
 عبد الرحمن ناجم (محمد زيات)

و من بعد الفقه السري

الفقه السري

الفقه السري

الفقه السري

الفقه السري

الفقه السري

الكلمات الجامعة * آداب وعلوم نافعه به دار کلمات جامعه در
 في الاداب والعلوم *
 الزائمه *

الآداب هي الافعال * آداب خلق ايله وقوع عبوله جق معامله
 الحسنة والاقوال * واختلاطه طور وحرکت والفت وصبحتي
 المستحسنة في معاملة * مظهر تحسين اوله جق صورته افراغدن
 الناس ومخالطتهم * عبا رتدر

اذا فاتك الادب * آداب ممدوحه دن بي بهره ايسهك بولنديغك
 فالزم الصمت فانه * مجلسده سكوت ملازم ومداوم اون زيراسكوت
 ادب من لا ادب له * ادبي اولميان آدم ايچون اديدن معدوددر

اذا قلت العقول * عقلك مائه نشو ونماسي آداب حسنه
 كثرت الفضول * اولديغندن تحصيل آداب ايتيان آدمك عقلي
 كوندن كونه آزالوب فضوللغي يعني ترهات
 ومعايب چوغالور

افسد كل حسب * اصالت ونجابت حسيله حصوله كلان شرف
 من ليس له ادب * وحيث انسانيه بي آداب دن بي بهره اولماق
 افساد وازاله ايدر

الاقلام اساس * محافظه ممالك وبلدان مطلب جليلتك اساسي
 الاقاليم * خصائص قليه دن اولان علوم ومعارف
 اوزر يته مبتدر

انسان دنیا نلر نشر علوم ایتک و یا خود *
 استحصا ل علومه اشتغال ایتکله ابنای *
 جنسنه ایصال منافع املنده اولنلردر
 وبو نلردن ماعداسی حقادن و سیوری
 سینک کبی موزیاتدن صاییلور

بادروا بتعلیم الاطفال * اولادیکز بو بیوب قلبلری مشاغل دنیویه ایله
 قبل اشتغال البال * مالامال اولنلردن اول علم و معرفت اوکریمکه
 مسارعت ایدیکز

بالعلم یقطع کل شر * علم و کمال صاحبینی دأتماخبر و محسناته سوق
 ایده جکندن هر رفساق انک واسطه سیله
 مندفع اولور

بالتعلم ینال العلم * علوم شریفه یه مشاق تعلمه تمجیل ایله نائل
 اولنور

البلاغه مافهمته العامة * سوزده بلاغت عوامک اکلایه جنئی کلمات
 ورضیت به الخاصة * واضحه و خواصک بمنون و متلذذ اوله جنئی
 تعبیرات لائقه استعمالیه حاصل اولور

البلاغه ان مخاطب * اجرای بلاغت اثناسای تکلمکده هر کسک
 کل انسان بما بفهم * اکلایه جنئی کبی سو یلکدن و مکاتبسات
 و تنکاتبه بما بعلم * و مخابرانده دخی خلقک بیلدیکبی احسان
 مانوسه یاز مقندن عبارتدر

التعلم فی الصغر * کوچکلکده تحصیل اولنان علم و معرفت
 کالنفش علی الحجر * طاشه جک اولننش آثار نفیسه کبیدر که
 لوحه خاطر دن اصلا زائل اولنل

تعلم العلم فانه يصلح * تحصیل علوم و معارف دسی و همت ایله زبرا
 فاسدك و یرغم * علم قصور و معایبی اصلاح و ازاله ایدز
 حاسدك * وحساد و اعدای قهر ایدر

تعلم العلم فانه يقومك * کسب معارف ایله که کوچگلکده سنی
 صغیرا و یقدمك * احوجاج جهلدن قور تاروب نهج مستقیم
 کیرا * کاله ایصال و یوکلکده سکا تر قیجش
 اوله رقی مضبوط افران و امثال ایدر

ثمرة العقل حسن * کمال و معارفه تزیین و اکمال قلنش عقل
 الاختیار و دلالة صحة * انسانه دایما محاسن اموری اختیار ایتدیرر
 الاختیار * واختلاط و صحبته لری مستلزم خیر
 ومنفعة اولان مجالس علمایه سوق
 و دلالت ایدر

ثمرة العلوم العمل * تحصیل علوم دن مطلوب اولان ثمره نافع
 بالعلوم * او کر ندیک شئی ایله عمل و حرکت ایتکدر

جهلك اشد من فقرك * دایما خوف و احتراز ایلد یكك فقر
 واحتیاج دن جاهل فالملقلغك ده اشد
 واشتعدر

الجهل بالفضائل * فضائل و کالات انسانیه به عدم وقوف
 من اعظم الرذائل * معیبات و قبیحاتک الکیوکیدر

الجهل قتل علی باب * حکمت دینلان شئی که اسباب معاش و معاد
 الحکمة * انکله حاصل اولور جهل اول حکمتک قیوسته
 کلیددر یعنی جاهل اولان لر نعمت عظیمة
 حکمتنه نائل اوله منزل

الجهل موت الاحياء * حیات حقیقی علم و عرفان اولدیغندن
جاهل اولانلر حیاتده اولسه لرده امواتدن
عد اولنورلر

جالس العلماء و خالط * علما ايله دوش قالق و حکما ايله اخلاط
الحکماء یزدد علمک * واستیناس ايله که کوندن کونه علم و معرفتک
وتزک نفسک * ارتسون ونفس و اخلاقک هرکی و مهذب
اولسون

حسن الادب * محاسن علم و ادب له تزین ذات وصفات
یستر فحج النسب * ایدنلر حسیب ونسب اولسه لرده عزیز
و محترم اولورلر

الحفظ صید و الکاتبه قید * بر مسئله یی او کرنوب حفظ ایتک بیوک
بر آواله کچور مک وائی او نو نمماق ایچون
بریره یازمق قید و بند ايله محافظه سنه دقت
ایتک کیدر

الخط عند الفقیر مال * خط و کتابت فقیرک اسباب تعیشنی استحصال
وعند الغنی کمال * ايله بزار اصحاب ثروت و یسار سلکته ادخال
وغنیتمک دخی محاسن و فضائل ذاتیه سنی
اکمال ایدر

رأی الرجل میزان * انسانک رأی و تدبیری عقلنک میرانیدر
عقله * حالبوکه ورأیک صواب و استقامتی ایسه
علم و معرفته محتاج بولند یغندن کشتی
معامله جاریه سنده مقیاس اعتدال اتخاذ
ایده جکی موازنه عقلیه سنی شاشر مامق
ایچون تحصیل علومه چالشمیدر

ریاسته العلم * علم و معرفت جهتیه وجوده کلان
 اشرف ریاسته * ریاست سائر صور تله فزانیلان ریاستلرک
 اشرف واعلا سیدر

زلفه العالم مضروب * جاهلک سهو و خطاسی جهلی حسبله
 بهما الطبل وزلفه * اعتنا اولمحب مستور قالورایسه ده عالمک
 الجاهل یخفیه الجهل * اقوال و افعاله هر کس مدنظر دقت وانی
 کثرت و لینه معیار حرکت ایده جکندن
 کوچک بر خطاسی در عقب شایع اوله جفی
 حسبله عالم اولان ذات نفسنی و سائر خلق
 وقایه سهو و خطادن احتراز ایتملیدر

زکوة العلم نشره * بیلدیکنی خلقه او کرتمکه چالیشوب منافع
 علمیه بی نشر و تعمیم ایتک علمک زکاتیدر

زینة العلم بالحلم * حلم علمک زینتی اولدیغندن انسان تحصیل
 علم ایتدیکجه اتی اظهار کبر و جبر ونه آت
 ایتموب تهذیب اخلاق ایله حلم و تواضعی
 اعتیاد ایملیدر

زینة العلم بالعمل * علمک شرف و زینتی موجبجه عمل ایتمکله در

زینة المتعلم * تحصیل علمه چالیشان شاگردان خو اجه
 التواضع مع المعلم * و معلمینه تواضع و احترام کوسرتمکله تربین
 ذات ایدوب و فیض آکوب فائق الاقران اولوردر

سل عما لا تعذر * بیلدیکک شیء سببندن سوء ال ایله او کرتمک
 عیب اولموب اصل عیب جاهلک اولدیغندن
 فی جهله
 و بونده عذر قبول اولمیه جفتدن مسائل
 علمیه بی سؤال و تحقیقندن اصلا قوجمند

العاقل عمل بما يعلم * عاقل یلبدیکی شی ایله عمل ایدن ویتلدیکی
و سئل عما یجهل * صوروب او کره نادر

العاقل یقدم * دانشمند مصالح جاریه سنده ظن و تخمین
التجرب علی * اوزرینه حباله درد و بلایه بند او لم یوب ممره
التقرب * علیه سی اولان تجاریب سالمه بی مقدمه
امور ابدلر مطلوبی اولان نتایج حسنیه
واصل اولور

العاقل یعتمد علی * عالم و عاقل اولان ذات هر بر معاملات
عمله و الجاهل یعتمد * و خصوصاً تنی نتایج تجاریب علیه سی
علی امله * اوزرینه تأسیس و اجرا ایلله جکندن مجود
العواقب و جاهل ایه هر کون بردارو
سودای خام و خیال و اوهامه دوشوب
شامت جهل و حاققه هیچ برینه نائل
اوله مامسیله حصول مقاصد و امانیسنده
خاسر و خائب اولور

العاقل من صدقت * عاقل کامل قول و ادعا سن ابراز مآثر
اقواله افعاله * فعلیه سیله تصدیق ایدن اهل فضائلدر

العقل زین * علم و کمال ایله معنون اولان عقل تزیینات
والحق شین * انسانیه ک الحاسنی و اثر جهل و نادانی
ایله تقریر ایلش حق و بلاهت رذائل
بشریه ک زیاده مستهجنیدر

عقول الکرام * مقبول انام اولان ذوات کرامک عقل
تحت السنه الاقلام * و درایتلری واسطه ضوابط علیه اولان
اقلامک السنه سی نحتنده در

علم الرجل ولده * انسانك علم و كمال الى الابد فنا و زوال بولمن
المحمد خيرا الخلفيدري عني اثار مقبوله سيله نائل حيات

ثاني اوله ورق نام وشاني جهان طور دجه باقي
وذكر و رخته بادي اولور

العلم بنجد * علم انسانه علوم ميزات ايراث ايدر وحكمت
والحكمة يرشد * دخی طریق حق وصوابه ارشاد ايلر

العلم الراجم ما ولد * علمك افضل وارجمي فوائد دينيه ودينويه
المنافع والعقل النافع * توليد ايدني وعقلك خير ومنفعتلو سي دخی
ما حبيب الصنائع * صاحبني فقر واحتياج دن قور ترمق ايجون
تدارك حوائجنه لازم اولان صنائع نافعه يه
محبت ايتدير نيدر

عند الامتحان * علم وفضيلتي تمير ايدن امتحان وچالبشوب
يكرم المرء اويهان * صحبحا اكتساب معرفت واثبات اهليت ايليان
ذاتك امتحان ثمره سيله مكرم وموقر
وچالشيمويده امتحان ويره ميان آدم محجوب
ومحقر اوله جغي نماياندر

غرور المرء بعلمه جهالة * علوم عاليه يه نهايت اولمديغندن وعلم
وبعقله حياقة * ارتدجه انك وسعت وجسامتي اكللا شيلوب
جهل معلوم اوله جغندن اويله بر مقدار
علم او كر نمكله مغرور اولمق بيوك جهالت
وعقلنه كو نمك ايسه عين حياقتدر

الفضل بالعلم والادب * فضل وكمال علم وادب سايه سنده حاصل
لابلال اصل والنسب * وعلمسز اصالت ونجاست شي لا طائلدر

الفضل ما شهدت * انسان تحصيل علم ومعارفه اولرتبه سعي
به الاعداء * وغيرت ايتلى وفضل وكالنى اولدرجه به قدر
ابلاغ ايتلى كه اعداسى بيله تصديق وشهادت
ايتكه مجبور اولميدر

الفضل للمبتدى * اگرچه صكره دن كلوب انلره اقتدا ايدنلر
وان احسن المقتدى * دخی علوم ومعارفك توسيع واكمانه چالشمش
ايسه لده فضيلت عليه ابتدا كلوب على
تأسس وتدوين ايتش اولنلره مخصوص صدر

القلم قيم الحكمة * حكمتى دائما كوروب كوزتليان وقوام
ودوامنه باقان قلمدر

قييد العلم بالكاتبه * تحصيل ايلديك على او تمامق ايجون
كاتبه قيد وضبط ايله

قيمة كل امرء ما يعلم * هر ريشخصك قدر وقيمتى تحصيل ايلديكى
علمك مقدارينه كوره در

كل شئ اذا اكثر خص * اشياى متد اوله نك جله سى چو غالدجه
الا العلم اذا اكثر غلا * قدر وبهاسى تنزل ايدر فقط علم اوله
اولوب ن قدر ترايد ايتسه قيمتى دخی
او قدر مترقى وعالى اولور

لكل علم فضيلة * علوم وفنونك انواع كيره سى اولوب اگرچه
والاحاطة بجميعها * هر برنده بشقه بشقه فضيلت ومنفعت
محال والعمر قليل فخذ * موجود ايسه ده انسانك عمرى آز اولوب
من العلم اهمه * او قدر علمى تعلم واحاطه به غير وافى
اولديغندن علوم مذكوره دن لك مهم
اولنلرى انتخاب وتحصيل ايله

لن يدرك العلم * درسره اوزون اوزادی به دوام وحقایق
 من لا یطیل درسه * ودقایق اکلایمغه نصب نفس اهتمام ایتیان
 ولا یکد نفسه * آدم علی ادراک ابدی من

لولا العلم لم یطلب * سرمایه سعادات دارین اولان اعمال
 العلم * نافعیه نیل ومواصلت علم ومعرفتله
 اولماش اولیدی علم طلب اولنمزدی

لیس العاقل من یحتال * اختیار غفلتله کند وسنی بلا ومحتله
 الخروج من الامر الذی * اتدقد نصکره ورطه مخاطره دن قورتلق
 وقع فيه انما العاقل * ایچون اعمال حیل و تدبیره مقتدر
 الذی یحتال ان لا یقع فيه * اولان آدمه عاقل دنتن عاقل اودر که
 نفسی بر زمانده اوله خوف وخطره
 دوشرمیه جک تدابیری اجرایه مداوت
 یعنی هر حالده حزم واحتیاطه رعایت ایلله

المرء بفضيلته * شرف انسانیت کثرت قوم وقبيله ايله
 لا بفضيلته * اوله میوب انجی علم وفضیلت سایه سنده
 اولور

من ادب ولده صغيرا * چو جفته دهاکوچک ایکن حسن تربیه
 سربه کبرا * وآداب تعلیم ایدن ذات بیو دیکی وقت
 انکله اظهار مسار واقفخار ایدر

من ساء ادبه * استحصا آداب انسانیه ده اختیار
 ضاع نسبه * اساءت ایدن شرف اصالتنی غیب ایدر

من عاشر العلماء وقر * علما اليه الفت ومعاشرت ایدن ذات
ومن خالط الجاهل حقر * مظهر توفير وجهله ايله دوشوب قالقان
آدم ذليل وحقير اولور

من عرف التجارب * قاعده تجربه بي يلوب امور واقعه سنده اكا
طابت له المشارب * توفيق حركت ايليان آدمك منبع اعمال
حسنه سي چركاب كدورات و فحباتدن
ميراوصافي اولور

من علم اولاده * اولادينه علم و معرفت اوكره دن ذات
ارغم حساده * حاسد لرينه غلبه ايدر

من فاته الادب * ادبي ضايع ایدن حسب ونسب بدن
لا ينفعه النسب * فايده كوره من

من قل عقله * عقلى ازاولان شخصك خطا و هذيانى
كثر هزله * چوق اولور

من لم يتعلم فى صفه * كوچكلكده علم و معرفت تحصيل ايتيمان
لم يتقدم فى كبره * بيوكلكنده فيض و ترقى بوله من

من لم بعلم * تحصيل علم ايتيمان آدم داربنده سلامت
لم يسلم * بوله من

لا تخبر بى علم نخط * صحى علمك محيط اولمديغى شيدن خبر و برمه
به علم * صكره جهل و قصورك ميدانه چيقوب
محجوب اولور سك

لا فقر اعظم من الجهل * دیناده جهلدن بیوک فقر واحتیاج

اولمز

لا یتیم الحسب الا بالادب * شرف حسب ونسبی علم وادبدن بشقه شیء

محافظه واکمال ایده میه جکندن انسان
نائل اولدیغی اصالت ذاتیه بی اضافه
آداب مکنتیه ایله اکمال و تزیننه صرف
مقدرت ایتلیدر

لا یتیم العلم الا بالعمل * اکمال علوم و معارف حقننده تقدر اقدام

اولنورسه اولتسون مادامکه تحصیل اولنان
علم موجبجه عمل اولنییه اول علمه مکمل
نظریله باقلز

(المقالات الحسنة) * تکلم و بلاغت مستحسنه یه دأثر

(فی التکلم البليغة) * مقالات حسنه در

(المستحسنة) *

ابلق الکلام ما قل * کلامک مطلوب اولان فصاحتیله برابر مقتضای

مجازه و حسن ایجازه * حال و موقعه مطابقی حسیله ابلغ اولانی

فهمنده سهولت اولق ایچون مجازی
آز و حشویات و مالایهنی تفصیلاتی شامل
اولیوب مافی الضمیری حسن ادا ایله ایجازده
کوزل اولانیدر

ابلق الکلام ما صحت * ابلغ کلام مبانیسی صحیح یعنی تعریف

مبایه و صفت معانیه * فصاحتک مفهومده ماصدق اولدیغی

و معناسی دخی تعقید و ابهامدن سالم بولندیغی
حسیله درست و واضح اولانیدر

کلامك الك كوزلى مافى الضميرى بوجه	* احسن الكلام ما عرب
ايضاح ادايه كافى وتفسير وتشرى بحدن	* عن الضمير واستغنى
مستغنى اولانيدر	* عن النفس - ير

كلامك احسنى معنای مقصودى تمامى افاده	* احسن الكلام ما زانه
جهتيله حليه بلاغته آراسته وعوام وخواص	* التمام وعرفه الخاص
الكلامق ايجون تعقيد واشكالدن وارسته	* والعام
اولانيدر	

اقوال حسنه افعال مستحسنه ايله تصديق	* احسن المقال ما صدق
اولاناندر	* بحسن الفعل

سوزك كوزلى حشويائى قليل ومعناى	* احسن الكلام ما قلت
مقصودى افاده ده تام اولانيدر	* فضوله وتمت فصوله

خطاب چوغالوب اكا كوره جواب دخی	* اذاكثر الخطاب
تداخل وتزاحم ايتديكى يعنى اثنای مشاوره	* وازدحم الجواب
ومذاكره طرفتیدن ویا خود بر فاج کشی	* بطل الصواب
طرفندن ایراد سوال وجواب ايله مصلحت	
مناقشه ومجادله يه دوشد يكي صورته	
هتيچ بری ديكرينك مرام ومقصوديني	
اکلايه ميوباره يرده حق	
وصواب غيب اولور	

سوزك الك طوفرو واحسنى ايهام وتوريه يی	* اصدق المقال
شامل اوليوب ظاهر حاله دلالت ايدنيدر	* مناطق به ظاهر الحال

اعقل لسانك الاعن * بیان وتوضیحه مجبوریت کوردی بک حق
 حق توضحه او باطل * وصوابی عادلانه ایراد وتعرف و باطل
 ندحضه * بولد بگ سوزی ملایما نه رد وتزیف
 ایله اخوانکی خالصانه ارشاد مقامندن
 غیری محله ملابعیدن کف لسان ایله

آفة الكلام الاطالة * سوزك معبوب ومقدوح اولانی یهوده یره
 وآفة العمل البطالة * تطویل مقال اتمك واطوارك مذموی
 دخی اختصار بطالت وكسالت ایلکدر

ان قلت لا تخف * برسوزی سویلرایسهك قورقه وقورقه جق
 وان خفت لا تقل * ايسهك سویله یعنی تفوه ایده جكك كلامدن
 شر ومضرت ملاحظه سیله دوچار خوف
 وتلاش اوله جفنی اكلارایسهك اوله مقالی
 اصلا قاله الله

ایلك وفضول الكلام * برطاقم ملا یعنی وترهات سویلكدن حذر ایله
 فانها تظهر من * زیرا اندنطولای مخفی اولان مساوی وعیوبك
 عیوبك مابطن * ظاهره جبقار ود شمکی تحريك ایله مضمر
 وبحرك من عدوك * اولان خصوص متك اظهارینه وسیله اولور
 ماسكن

ایاك وما يستغنى عنه * اوزریكه لازم اولیان سوزی سویلكدن
 من الكلام ويحسر * وانكله برطاقم اشخاص رذیله بی اوزریكه
 عليك اللثام * مسلط قلمقدن حذر ایله

جیل القول بدل * ملایمت وحلاوت مقال کمال عقله دالدر
 علی وفور العقل *

دلیل عقل المرء * انسانك متانت عقلته دلیل رزانت
 قوله *

رب كلمة تقول * چوق کلام واردر که کند وسنک لسانه
 لقائله اذعنى * النماسنی سویلانه اخطار ایدر

رب كلمة سلبت نعمة * چوق سوز واردر که مضرتی جهتیله
 نعمتی سلب وازاله ایدر

سبك من بلغك * بلان طوغروهرنه ایسه برآدم فلان آدم
 السب * سنك حقكده شویله سویلدی وعلیهکده
 بو وجهله سب و شتم ایلدی دیوسکا
 ایصال کلام نافر جام ایدر ایسه سکاسب
 و دشنام ایلان حقیقته اول ادمدر

السعاية احد من * سعایت خلق اره سنده علاقه الفت ومحبتی
 السيف * قطع الملکده قلیچدن ده کسکیندر

السعاية نورث * سعایت ایتک یعنی ساری حقنده اجرای
 الا سساءة * غرض و نفسانیت ایچون دیگرینه غمز و نفاق
 ایلک پک چوق فتنای ابراث ایلر

الصدق امانة اللسان * صدق لسانك امانتی ولسان ایسه
 واللسان ترجان * قلبک ترجان بیدر
 الجنان

الصدق امانة * صدق امانت وکذب خیانتدر
 والكذب خيانة *

الصدق نجاح * انسان ايچون طوغريلق هر حالده سرمايه
والكذب فضاخ * فوز ونجات و بلان سويلك ايسه مورث
انواع رذائل وفجيات اولديغندن صدق
واستقامتدن قطع ايرله وكذبى لسانكه المه

صدور الاحرار * احرار باوقارك سينه بي كينه لرى جواهر
قبور الاسرار * سرا ترى حفظ و كتم ايلكده صندوقه
اما نتووقعه در

طول الكلام يزل * اكثار كفتار ايلك خطيات وفجسياتى جالب
وطول المقام يمل * و بر مجلسده اوصا ندر نجه قدر او تور مق
استثقالى موجبدر

الكذب دآء * كذب محدث علل را حتكدا از و صدق مورث
والصدق شفاء * شفاء دائم الاهتر از در

الكذب شين الاخلاق * اخلاق انسانيه نك الك فنا و مذهومى بلان
والخيانة رأس النفاق * سويلك وبين الناس نفاق و منافرت حد و نك
الكباشلى سبى خيانت ايتكدر

كثرة الاستماع * از سويلوب چوق دكلك موجب خير
يورث الانتفاع * ومنفعتدر

كثرة الكلام زل اللسان * كثرت كلام لسانى مزاقه خطايه القايدر
وتمل الاخوان * واخوانه ملال ويرر

كثرة المقال تمل السمع * چوق سويلك سمعه و سامعيه ايراث ملالت
ابدر

كلام العاقل قوت * عاقلك صحبتي غداى دل و جان و محادثة جهلايه
وجواب الجاهل سكوت * سكوت ايله معامله ايلك عين عرفاندر

کلام المرءینان فضله * انبساطك سوزی فضل و كائنك
 و ترجمان عقله * برهان واضح الیانی و عقلتك
 ترجمانیدر

كل يعرف بقوله * هر كسك درجه قدر و شانی سوزیله معلوم
 و یوصف بفعله فقل * اوله رق مشوار و اطوار حسنه سیله اثبات
 سدا و افعلا جیدا * و تاید اولنه جفتدن متین و حکمت امیر سوز
 سوبلکه وانی افعال و اعمال جیلله كائله
 تأکید و تصدیق ایلكه سعی ایله

لكل قول جواب و لكل * هر سوزك جوابی و هر فعلك خیر و صوابی
 فعل صواب فلا تقولن * اولدیغندن كسمه یه اجی سوز سوبلله كه
 مرا ولا تفعلن شرا * اله جفك اجی جواب ایله تلخنكلام الام و امور
 واقع كده افعال قبیحه دن احتراز
 ایله كه خیر و صوابدن مہجوریتله
 ناكلام اولیه سن

لكل مقام مقال * هر مقامه لایق بر مقال اولد یغندن بونی
 او كره نوب اكاكوره اداره كلام ایله كه صكره
 محبوب اولیه سن

المرء یوزن بقوله * انسان سوزیله موازنه اولنور و مرتبه قدر
 و یقوم بفعله * و قیمتی فعلیله اكلا شبلور

من اسرع فی الجواب * مخاطبك مقصودینی اكلام مقسزین جوابه
 اخطاء الصواب * مسارعت ایدن مسلك صوابی
 شایر

من اسمعك اسمع عنك * سابرندن سكالقردى طاشيان يعنى حرچينلاك
 ومن كذبك كذب * ايليان سندن سائرينه لقردى كوتورر وسنك
 عليك * خاطرلك ايچون لهكده اوله رقى آخريته بلان
 سويليان بشقه سنك خاطر بچون دخی سنك
 عليهكده بلان سويلر بويله لرله اخلاط
 ومعاشرته انواع مضرت كوريله جكندن
 اومقوله منا فقسيرت لرله انقت وانسبت ايمه

من افشى سرك * توديع ايلديكك سري فاش ايدن سنك
 افسد امرك * اهوركى دخی اخلال وافساد ايدنه جكندن كال
 درجه امنيتك اولد ينى ادمه سرور مه

من بسط اسانه * اغزيني اچوب صاچمه صپان سوزى
 قبض اخوانه * اوزادان اخواننى انقباض درونه دوچار
 ايدرك كند وسندن تنفير وتبريد ايدز

من قال بالحق صدق * حق سويليان مظهر تصديق وقبول اولغله
 ومن عمل به وفق * محلا وفعال واعمالنى اكا توفيق ايليان توفيق
 الهى به نائيلته كامر واولور

من قال مالا ينبغى * لزومسز ومناسبتسز سوز سويليان
 سمع مالا يشتهى * خلقدن ممنون اوليه جنى لقر ديلرى ايشيدر

من قل صدقه * طوغرى بي از سويليان ادمك اخوان
 قل صديقه * ويارانى دخی از اولور

من طول اللسان * اطالة لسان مورث هلاك انساندر
 هلاك الانسان *

لا تجب عالم نسأل * صور لمیان شینک جوابنی ویرمه و سوبلد بکک
ولا تناسف عالم تفعل * سوزدن طولای مبتلای حزن واسف اولمه

لا تقبل مالم تفعل * ایشلد بکک شینی سوبله که صکره یلانک میدانه
چیقوب محجوب اولیه سن

لا تقولن ما یسوءک * ترنب ایدیه جک جوابندن فتالق کوره جکنی
جوابه اکلا ذیفک سوزی قاله الله

لا تنظر الی من قال * سوبلیسانه باقه سوبلیسانه باق زیرابر شی
وانظر الی ما قال * مأمول ایتدی بکک ادملردن حکم ووصایای
شامل نیجه سوزلر صادر اولور

یحزن الرجل بفعله * انسان سوزیله تجربه اولنیوب افعال
لا بقوله حسنه سیله امتحان اولور

(الكلمات الجلیله)
(فی الاخلاق الجلیله)
اخلاق جلیله به دأر اولان
کلمات جلیله در

اجعل نفسك میزانا * کند و ذاتک ایله سارک اراسنده نفسکی میزان
بینک و بین غیرک * معاملات اتخاذا بدوب امور واقعه بی انکله
واحبه ما تجب * سنجیده ترازوی اختیار و نفسکه خوش کلان
لنفسک واکره له ما * شینی سارک حقننده دخی اختیار ایله نفسک
تکره لها * خوشلندیغی افعالی بشقه سنک حقننده
اجرادن مجانبت قبل

احسن کا محب * سکا بر طرفدن احسان اولتمقلخی آرزو ایله
 ان یحسن الیک * اکامحبت ایلدیکک مثلوسن دخی سارینه
 احسان ایله خلقک میل ومحببتی
 استحصال ایله

احسن الی من اساء الیک * مروت وانسانیتک کالی قتالقی کور دیکک
 ادم حقنده الدن کلان ابلیکی اجرا ابتمکله
 وجوده کله جکندن سکا اسانت ایتش
 اولان ادمه دخی احسان و بوسورتله
 اکال کالات انسانیه ایلدیککی اظهار
 واعلان ایله

اذا اثمت فلا تخن * سکا امنیت ایلیوب امور واقعه سنده
 استشاره که مراجهت ایدن ذاته خیانته
 زیرا اندن یولک انسانیتسرلک اولز

اذا وعدت فابجز * برشیء وعد ایلدیکک حالده ایفا و انجامز
 وچونکه وعد ذمت همت اهل مروت
 بوج اولد یقندن ابتدای امرده کورلجه
 دوشکده بجره مبدجکک ایشی وعددن
 احراز ایله

اعجاب المرء بنفسه * انسان ککندوسنی بکیمک نقصان
 دایل علی نقصه * عقلنه دلیلدر

افضل الناس * ناسک اشرف و افضلی ابنای جنسنه زیاده
 انفسهم للناس * خیر ومنفعتی اولاتیدر

انظر في العواقب * دواهي وبلايا دن سـالم اوله يمـدبر ايسـه ك
تسـلم من النوائب * مباشرت ايده جـك امورك عواقبه نظر
ايـله ده محذور اولمـديغني جـزم ايتـد كـد نصـكره
مباشرت ايـله

اياك والحد يـعه * حيله كارلقـدن حذر ايـله زير احـذعه وديـسيه
فـتـها خـلق اللـثام * الحق آدمـلك طـيعـتيدـر

بالرفق تدرك المقاصد * آمال ومطالبه رفق وـحـلم ايـله نائل اولـثور

بازرق تدوم المودة * مروت وانسانيت احبا و اخوان ايـله حـسن
الفت ومعاشرت التـزام رفق وملايـمتـله دـئم
اولور

بالوفار تكثر الهيبة * انساك مقبول اولان حـسن هـيـبت وحيـثيـت
وفار وتمكين ايـله زايـد ايـدـر

تخلق باخلاق الكرام * كريم و حلـيم اولان ذواك اخلاق جـيـه سـيله
واجتنب اخلاق اللثام * تهـذيب خـصائـل ولـثـيم وفـرو مـايـه لـرك
اخلاق ذمـيه سنـه اقتـدا دن اجـتنـاب ايـله
ترك ذائل ايـله مقبول الشـمـائـل اولـه سنـ

التغافل عن بعض * خـلق مـعـايـب ومـساوـيسـي تحـري ايـله
الامور تعاقل * يوزلـنه اورمـق اخلاق مـذمومـه دن اولـسـيله
بعض شيلـر دن تغافل ونـجـاهـل كو سـتر لمـسـي
موافق عقل وحـكمـندـر

التغافل من شيم الكرام * سـاـرك او فـق تـفـك عـيب وقـصـور بـني كـور مـامـك
ويوزله مامـك كـريم اولان ذواك سـجـايـاي
مـرضـيه سـندـندر

التواضع امان * تواضع تقاطع بدن یعنی خلق ايله حاصل
من التقاطع * اوله جق منافرتدن طولايي ظهور ايده جك
خيت وخسراندن موجب اماندر

التواضع يرفع الوضيع * تواضع ذليل وحقيير اولنلري عالي وتكبر
والتكبر يضع الرفيع * اعالي بي اداني ايدر

التواضع ينشر الفضيلة * تواضع انسانك فضل وكالني وتكبر ذائل
والتكبر يظهر الرذيلة * حالي اظهاره بيوك وسيله در

جمال المرء في الحلم * انسانك حسن حالي حلم وتواضع مسلكنده
حاصل اولور

الحسد داء لا يزول * حسد بر علت مز منه در كه اكا مبتلا
الابغوت الحسود * اولان ازاله سنه اولدن بشقه چاره بوله مز

الحسد داء يذيب * حسد ديدكلري در دويلا انسانك وجوديني
الجسد * ايريدوب افتا ايدر

حسن الخلق معاملة * اخلاق حسنه مقبوله هر كسك ميلان
كل انسان بما يونسه * وتوجهني جلب وتوحش وتنفرى سلب
ولا يوحشه * ايده جك معاملات جيله بي اعتياد ايتكدن
عبارتدر

الحسود لا يسود * حسود بر زمانده نائل مرام اولوب ايلر و به كله مز

الحلم مفتاح محاسن * حلم محاسن اخلاقك مفتاحي اولد يغمندن
الاخلاق * حلم ايله متخلق اولان ذات انكله سائر اخلاق
حميده بي دخی احراز ايدر

لخصومة تمرض * سوء خلق حسبيله خلق ايله ظهور خصوصته
لقلب * سبیت ویرلسی امراض قلبیه بی تولید
وآدمک حضور وراحتنی نابیدید ایدر

رأس الاخلاق الذميمة * فناخو بلك اك باشلبسی کبر و بلا نچیاق
الكبرو الكذب والنميمة * ونما ملقادر

رب عزيز اذله خرقه * نیجه عزیز و ذی قدرت آدم لری کبر و عظمت لری
ورب ذلیل اعزه * اسو حاله دوچار و نیجه ذلیل و بیوایه اشخاصی
خلقه * حسن خلق و سیر تلری مظهر شرف
و اعتبار ایتلشدر

راع اباك راعك * اوزر كده اولان لطف و نعمتی بیحد و شمار
ابنك * وایفای ذره تشکرینه عدم اقتدارك اشكار
اولان بدربرز کوارینه رعایه و احترام کوستر
که سندخی اوغلکدن حرمت کوره سن

سوء الخلق شوم والاساءة * اخلاق ذمیه جالب شامت و احسان کوریلان
الى المحسن لوم * محله فناق ایتک مورث تشنیع و ملامتدر

الشرف بحسن الكمال * انسانك شرف و مزینتی کالات حسنه و افعال
ومحسن الافعال * مستحسنه ايله وجوده کلور

العاراشد من النار * عار ازسانی آتشدن زیاده یاقه جغندن
عارلنه جق ایشی ایشلوب اونائمه و سوء عملك
بلیه سیله آتشلره یانعه

قم من مجلسك لمالك * رتبه جلیله امارته نازل اولسه ك دخي
وايك ولو كنت اميرا * بولنديغك مجلسده خواجهك ايله پدر كه قيام
وتعظيم واحترام ايله كه برخوردار
اوله سن

كثرة الغضب يزي * ايكيده برده حدت و غضب كو سترمك
صاحبه ويیدی معاينه * صاحبه نقصان ايراث ايدرو كزلی اولان
معاينی ميدانه چيقار ر

الكریم اذا وعد وفا * كريم اولق ابلديكي وعدی ایفا وانجهاز
واذا قدر عفا * وخصمه ظفر بولدقده حشمده معامله عفو
وشفقت ابراز ايمككه حاصل اولور

كفاك مودبا لنفسك * غيرون كریه وچر كین كورديكك شيدن
تجنب ماكرهته من * احتراز ايلك خصلت مقبوله سی كندو
غيرك * نفسي تهذيب وتاديبه
كافدر

الكفاية بحسن * عقل و فراست وامور واقعه ده حسن تدبر
الاستقامة لا بحسن * وكفايت انجح صداقت واستقامت ذاتيه
القد والقامة * محتاج اولوب بونده قالب وقيافت ووجه
اولان زينتك دخل وفائده سی بوقدر

كل متكبر حقير * كبر وعظمت انجح جناب رب عزته مخصوص
اولديغدن متكبر اولان آدمرك جله سی
مطلقا حقير و ذليل
اولور

کن مشغو لا یمانٹ * مسؤل اولدیغك امور ایلہ مشغول اول یعنی
 عنتہ مسؤل * مکلف اولدیغك وظائف هر نه ایسه
 دائرہ مخصوصه و محدودہ سنی تجاوز ایلہ کہ
 مسؤل و بین الخلق نامقبول اولمہ سن

کن لینا بغیر ضعف * اقتدار ک حالندہ اظہار رفیق و ملائمت و مجرد
 شدید امن غیر عنف * محافظہ اعتدال امور ایچون اعمال شدتہ
 احتیاج صحیح کور رایسہ ک بو حالہ دخی
 عنف ور عوتدن مجانبت ایلہ کہ اخلاق
 حسنہ ایلہ متصف اولہ سن

کیف یصلح غیرہ * کندی نفسی اصلاحه مقتدر اولیان ادم
 من لا یصلح نفسه * اخرینی اصلاحه نصل مقتدر اولور

کیف ینفع بانصیحة * هو او نفسه تبعیله منہیات و فحشیتدن بر کرہ
 من یلتذ بالفضیحة * لذت الوبدہ اول مسلاک مقصد و حہ سالک
 و اجرای حظوظات نفسانیہ سنہ منہمک
 او لان ادم ارتق نا صح مشفقک نصح
 و پندندن نصل فایده کورہ یلور اولہ ایسہ
 ایشی بو پرہ سہہ ک تورمدن نفسکی
 فحشیتندن منع ایلہ زبرا الی آخر الامر رذیل
 و بدنام و هر طرفدن هدف سهام طعن
 و دشنام اولور سن

ملا ینبی ان تفعله * اشکارہ ایشلمکدن احتراز ایلدی بک شہی کرلی
 فی الجہر فلا تفعله * ایشلمکدن اجتناب ایلہ کہ جناب حق هریرہ
 فی السر * حاضر و امور عبادہ ناظر در

المسی فی مقابله * احسان مقابله سنده فثالق ایدن انسان
 الاحسان هو حیوان * انسان اولیوب فقط انسان صورتنده
 فی صورة الانسان * حیواندر

من اطاع غضبه * حدث حالنده قوه غضبیه سنه اطاعت
 اضاع ادب * ایلان ادبی غیب ایدر

من اطاع ناصحه * ناصح مشفق سوزینی دکا یوده موجبجه
 ارغم کاشحه * عمل ایدن ذات خصم کینه جوسنی قهر ایدر

من اتضع ارتفع * تواضع ایدن ذاتک قدر و منزلتی عالی اولور

من حسنت سیرته * اخلاق حیده و سیر برکریده ایه متصف اولان
 لا ینحاف ابدا * ذات هیچ برشیدن قور قیماق اوزره مبشردر

من زرع الصدوان * بو زراعتکاه عبرتمده هر کس اکدیربا
 حصده الخسران * بیچه جکندن من رعه سینه سنه ابنای جنسی
 حقننده نخم عدوت و کینه زرع ایدن خیت
 و خسراندن بشقه محصول اله من

من ساء خلقه * خلق و طبیعتنی فثالغه الشدیران ادم نفسی
 عذب نفسه * دائماً تعذیب ایدر

من طال عناده * معاملا تده اصرار و عنادی اعتیاد ایدن
 طاب بعاده * ادمدن اوزاق طولاشمق لازم و سعادت
 حالی مستلزمدر

من عذب لسانه * طاتلودللو اولان ذاتك محب صادق
 * كثر اخوانه * چوق اولور

من عفا بابه عقه ولده * معاذ الله تعالى پدر نه اذا وجفا بدين
 شخص بالاخره او غلبی دخی کند و سینه
 عاصی اوله رق پدر بنه ایلدی کی معامله غیر
 لا ثقه نك فات اندر قات مجاز اتنی کورر

من فعل ماشاء * عقلنه کلان شبئی عقل و حکمتنه تطبیق ایتیمکسز بن
 لنی ماساء * ایشلیان ادم دائمادرد و بلایه او غرار

من كف اذاه * خلقه مضرت و اذا ایتیمان آدمك اصلا
 لم يعاده احد * دشمنی اولمز

من الامور امور * ایشلردن بعض ایش وارد در که انك رفق
 لا يصلحها الرفق * و ملایمتله اصلاحی قابل اوله میه جفندن
 او مقوله اموره حکمت و مصلحت
 اقتضا سنجه معتد لانه اعمال شدت اولنماید

من قصر الهمة حسد * احبسا و اصدفانك نائل اولد قلری دولت
 الصديق على النعمة * و نعمته حسد ايلك پك دون همتلكدر

المنية ولا الدنية * اختبار دنائت ایتیمکدن ايسه اولمك خير لودر

الناس صلك هو * سکا ناصح و نصیح و پندی مستلزم ازاله قبايح
 المشفق عليك * اولان حق کده رحم و شفقتی اولدیغی مجريك
 بولسان ذاتدر

الولد السوء يشين * فـاـوـلـاـدـاـبـاـوـاـجـدـاـدـيـنـكـ بـرـاـقـدـيـغـيـ اـرـكـان
السلف ويهدم * شـرـفـ وـاـصـالـتـي هـدـم ايدـر
الشرف

لاستخبر من نفسك * اشـاعـه سـنـي مـسـتـكـره كـورـدـيـكـ اـمـورـي
ما من غيرك تستنكره * كـنـد كـدـن و غـيـر يـدـن رـوا يـتـله نـشـرا يـتـه زـيـر
بوندن چوق مضرت تولد ايدر

لا تـعـد ما تـعـجـز * ايفـاسـتـدـن عـاجـز اولـه جـك شـبـي و عـدا يـتـه
عن الوفاء به * زـيـر اـخـلاق مـذـمـومـه دـن مـعـد و دـر

لا تـفـعـل ما يـشـين * عـرض و نـام و سـكـه و نـام و شـهـر تـكـه ايرـاث
العرض والاسم * نـقـيـصـه ايدـجـك افعـالـي ايشـكـه زـيـر ايكـ چوق
نادم اولورسن

لا عقل لمن يتجاوز * حـد و قـدـر يـنـي تـجـاـوز ايدـن ادم راحـت
حد و قدره * و حـضـور دـن مـحـروم اولـه جـفـتـدـن عـقـلـي
صـا يـيـلـن

لا قرين الحسن الخلق * اـنـسـان اـيـچـون اـخـلاق حـسـنـه كـي حـسـن
قرين اوله من

لا يجمع الكذب والمروة * اـنـسـان يـتـا يـتـه يـلـا نـچـيـلـق بـر يـرـده جـم اولـه مـيه
جفتدن ما خلق لهك شرف جهانيها
انساني يـلـا نـچـيـلـق كـي بـر فـعـل مـذـمـوم
اغورنده فدا ايله

لا یخلو المرء من ودود * انسان یا نائل اولدیغی احبای صادقده سک:
مدح وحسود یقدح * مدح وستایشلرینه و یا خود پیسده ایلدیگی
حسودلرینک فصل ومذمتلرینه مطهر
اولمقدن خالی اولمیه جفندن حقنده سائرینک
حسن ستایشی مسموعی اولدخده
بو کافایله رق عجب وانانیتیه وحسودلرینک
طعن وتشنیعی ایشدکجه چونکه آدم نه یایسه
خلقه یارانهمیه جفندن ولسانلرین
طوته میه جفندن انلره دخی وجود ویره رک
تلاش ومختنه دوشما لیدر

المقالات الملیمة * اخوت و صداقت صحیحیه به دائر
فی الاخوة والصداقة * مقالات ملیحه در
الصحیمة

ابلاغ الشکوی * مظلوم ایچون میتلا اولدیغی بلیه نک درجه
ما نطق به البلوی * سندن زیاده ابلاغ لسان اوله من

اعراضوا نك * احبای صادقده دائماعت واکرام
تذل اعداءك * کوسرتوب کندولر بنی صحیحه اخشنودایله که
دشمنلر بنی حقیر و ذلیل ایده سن

الانسان يحتاج * انسانک صادق دوسته احتیاجی سائر حوایج
الی الاصدقاء كما * ضروریه احتیاجی کییدر و بلکه ده
بححتاج الی سائر الاشياء * زیاده در زیر محب صادق سایه سنده
حوایج سائر بهالسهوله وجوده کلور

من اسمعك اسمع عنك * ساڀرندن سڪالقردي طاشيان يعني حر فينك
 ومن كذبك كذب * ايليان سندن سائرينه لقردي ڪو تورر وسنك
 عليك * خاطرك ايجون لهڪده اوله رق آخري نه بلان
 سويليان بشقه سنك خاطر بجون دخی سنك
 عليهنڪده بلان سويلر بويله لره اخلاط
 ومعاشرته انواع مضرت ڪوريه جڪندن
 اومقوله منافقه سيرت لره انفت وانسبت ايتمه

من افشى سرك * توديع ايلديكك سري فاش ايدن سنك
 افسد امرك * اهوركي دخی اخلال وافساد ايدنه جڪندن ڪال
 درجه امننك اولد يقي ادمه سر وير مه

من بسط اسانه * اغزيني اچوب صاچه صپان سوزي
 قبض اخوانه * اوزادان اخواني انقباض درونه دوچار
 ايدرك ڪند وسندن تنفير وتبريد ايدز

من قال بالحق صدق * حق سويليان مظهر تصديق وقبول اولغله
 ومن عمل به وفق * مجلا وافعال واعمالني اڪاتوفيق ايليان توفيق
 الهی به نائيلته ڪامرو والولور

من قال ما لا ينبغي * لزوم سز ومنسا سبتسز سوز سويليان
 سمع ما لا يشتهي * خلقدن ممنون اوليه جني لقرديلري ايشيدر

من قل صدقه * طوغري بي از سويليان ادمك اخوان
 قل صديقه * وياراتي دخی از اولور

من طول اللسان * اطالة لسان مورث هلاك انساندر
 هلاك الانسان *

لا تجب عالم تسأل * صور لیان شیئک جوابنی ورمه و سوبلد یکک
ولا تأسف عالم تفعل * سوزدن طولای مبتلائی حزن واسف اوله

لا تقل ما لم تفعل * ایشلد یکک شیئی سوبله که صکره یلانک میدانه
چقوب محجوب اولیه سن

لا تقولن ما یسوءک * ترتب ایدیه جک جوابندن فنالق کوره جکنی
جوابه اکلا ذینک سوزی قاله الله

لا تنظر الی من قال * سوبلیانه باقه سوبلیانه باق زیرابر شیئی
وانظر الی ما قال * مأمول ایتمدی یکک ادملردن حکم ووصایای
شامل نیجه سوزل صادر اولور

نحن الرجل بفعله * انسان سوزیله تجربه اولنمیهوب افعال
لا بقوله حسنه سیله امتحان اولور

(الکلمات الجلیله)
(فی الاخلاق الجلیله)
اخلاق جلیله به داتر اولان
کلمات جلیله در

اجعل نفسك مبرأنا * کندو ذانک ایله سارک اراسنده نفسکی میران
بینک و بین غیبرک * معاملات اتخاذا بدوب امور واقعه فی انکله
واحبه له ما تحب * سنجیده ترازوی اختیار و نفسکه خوش کلان
لنفسک واکره له ما * شیئی سارک حقنده دخی اختیار ایله نفسک
تکره لها خوشلندیغی افعالی بشقه سنک حقنده
اجرادن محاببت قبل

احسن کا تحب * سکا بر طرفدن احسان اولمقلنی آرزو ایله
 ان یحسن الیک * اکامجبت ایلدیکک مثلوسن دخی سائرینه
 احسان ایله خلقک میل ومحببتی
 استحصا لایله

احسن الی من اساء * مروت وانسانیتک کالی قتالک کور دیکک
 الیک ادم حقنده الدن کلان ایلیک اجر ایتمکله
 وجوده کله جکندن سکاسانت ایتمش
 اولان اده دخی احسان و بوصورتله
 اکمال کالات انسانیه ایلدیککی اظهار
 واعلان ایله

اذا ائتممت فلا تخن * سکامنت ایلیوب امور واقعه سنده
 استشاره که مر اجعت ایدن ذاته خیانت ایتمه
 ز یرا اندن یولک انسانیتسزلک اولمز

اذا وعدت فابخر * برشیء وعد ایلدیکک حالده ایفا وانجاز
 وچونکه وعد ذمت همت اهل مروته
 بوج اولد یقندن ابتدای امرده کورلجه
 دوشکده بجره میدجکک ایشی وعددن
 احتراز ایله

اعجاب المرء بنفسه * انسان کندوسنی بکنک نقصان
 دایل علی نقصه * عقلنه دلیلدر

افضل الناس * ناسک اشرف وافضلی ابنای جنسنه زیاده
 انفعهم للناس * خیر ومنفعتی اولاتیدر

انظر في العواقب * دواهي وبلايا دن سالم اوله يم ديرايسه ك
 تسلم من النوائب * مباشرت ايده جك امورك عواقبه نظر
 ايله ده محذور اولمديغني جزم ايتد كد نصكره
 مباشرت ايله

اياك والخذ يعه * حيله كارلقدن حذرايله زراخذعه ودسيسه
 فقه اخاق اللثام * الحق آدمرك طبعيدير

بالرفق تدرك المقاصد * آمال ومطالبه رفق وحوالم ايله نائل اولتور

بازفق تدوم المودة * مروت وانسانيت احباواخوان ايله حسن
 الفت ومعاشرت الترام رفق وملايمتله دنم
 اولور

بالوفار تكثر الهيبة * انسانك مقبول اولان حسن هيبت وجيئي
 وفارو تمكين ايله ترايد ايدر

تخلق باخلاق الكرام * كريم وحليم اولان ذواتك اخلاق جيته سيله
 واجتنب اخلاق اللثام * تهذيب خصائل ولثيم وفرومايه لك
 اخلاق ذميمه سنه اقتدادن اجتناب ايله
 ترك ذائل ايله مقبول الشمائل اوله سن

التغافل عن بعض * خلقك معاييب ومساويسي تحري ايله
 الامور تعاقل * يوزلنه اورمق اخلاق مذمومه دن اولمسيه
 بعض شيلر دن تغافل وتجاهل كوستر لمسي
 موافق عقل وحكميدر

التغافل من شيم الكرام * سارك اوفق تفك عيب وقصور بني كور مامك
 ويوزله مامك كريم اولان ذواتك سبجايي
 مرضيه سندندر

التواضع امان * تواضع تقاطع بدن یعنی خلق ایله حاصل
من التقاطع * اوله جق منافرتدن طولای ظهور ایده جک
خیت وخسراندن موجب اماندر

التواضع یرفع الوضیع * تواضع ذلیل وحقیق او انلری عالی وتکبر
والتکبر یضع الرفیع * عالی بی ادائی ایدر

التواضع ینشر الفضیلة * تواضع انساك فضل وکالی وتکبر ذائل
والتکبر یظهر الرذیلة * حالی اظهاره بیولک وسیله در

جمال المرء فی الحلم * انساك حسن حالی حلم وتواضع مسلکند
حاصل اولور

الحسد داء لا یزول * حسد بر علت مز منه در که آکا مبتلا
الابموت الحسود * اولان ازاله سنه اولدن بشقه چاره بوله مز

الحسد داء یذیب * حسد ید کلری در دوبا انساك وجود بی
الجسد * ایریدوب افتا ایدر

حسن الخلق معاملة * اخلاق حسنة مقبولة هر کسک میلان
کل انسان بما یؤنس * وتوجهنی جلب وتوحش وتنفری سلب
ولا یوحشه * ایده جک معاملات جلیله بی اعتیاد ایتمکن
عبارتدر

الحسود لا یسود * حسود بر زمانده نائل مرام اولوب ایلرویه کله من

الحلم مفتاح محاسن * حلم محاسن اخلاقك مفتاحی اولد یغندن
الاخلاق * حلم الیه متخلق اولان ذات انکله سائر اخلاق
حیده بی دخی احراز ایدر

الخصومة تمرض * سوء خلق حسبيله خلق ايله ظهور خصوصته
القلب * سببیت ویرلسی امر اض قلبیه بی تولید
وآدمک حضور وراحتنی نابید ایدر

رأس الاخلاق الذميمة * فناخو یلرک الک باشلسی کبر ویلا نچیاق
الکبرو الکذب والنميمة * ونما ملقدر

رب عزیز اذله خرقة * نیجه عزیز و ذیقدرت آدم لری کبر و عظمت لری
ورب ذلیل اعزه * اسو حاله دو چار و نیجه ذلیل و بیوایه اشخاصی
خلقه * حسن خلق و سیر تلری مظهر شرف
و اعتبار ایلشدر

راع اباك براک * اوزر کده اولان لطف و نعمتی یجد و شمار
ابنک * و ایقای ذره تشکرینه عدم اقتدارک اشکار
اولان پدر برز کوارینه رعایه و احترام کوستر
کد سندخی او خلکدن حرمت کوره سن

سوء الخلق شوم والاساءة * اخلاق ذمیه جالب شامت و احسان کوریلان
الى المحسن اوم * محله فناق ایتمک مورث تشنیع و ملامتدر

الشرف بحسن الکمال * انسانک شرف و مزیتی کالات حسنه و افعال
ومحاسن الافعال * مستحسنه ايله وجوده کلور

العاراشد من النار * عارا نسائی آتشدن زیاده یاقه جفتدن
عارلنه جق ایشی ایشلیوب اوتامه و سوء عملک
بلیه سیله آتشلره یامه

* قم من مجلسك لمالك * رتبة جلیله امارته نائل اولسه ك دخی
 * وایك ولو كنت امیرا * بولندیك مجلسده خواجهك ایله پدر كه قیام
 و تعظیم واحترام ایله كه بر خور دار
 اوله سن

* كثرة الغضب یزى * ایكیده برده حدت و غضب كو سترمك
 * صاحبه ویدی معاویه * صاحبه نقصان ایراث ایدرو كزی اولان
 معاینی میداننه چیقار ر

* الکریم اذا وعد وفا * کریم اولق ایلدیکی وعدی ایفا وانجاس
 * واذا قدر عفا * وخصمه ظفر بولدقده حشده معامله عفو
 وشفقت ابراز ایتکله حاصل اولور

* کفأك مودباً لنفسك * غیردن کریمه وچر کین کورد بیک شیدن
 * تجنب ما کرهته من * احتراز ایتک خصلت مقبوله سی کندو
 * غیرك * نفسکی تهذیب و تادیبه
 کافدر

* الکفایة بحسن * عقل و فراست و امور واقعه ده حسن تدبر
 * الاستقامة لا بحسن * و کفایت انجق صداقت و استقامت ذاتیه
 * القد والقامة * محتاج اولوب بونده قاب و قیافت و وجهه
 اولان زینتک دخل و فائده سی یوقدر

* کل متکبر حقیر * کبر و عظمت انجق جناب رب عزته مخصوص
 اولدیغندن متکبر اولان آدم لک جله سی
 مطلقاً حقیر و ذلیل
 اولور

کن مشغو لا یمانت * مسئول اولدیفک امور الیه مشغول اول یعنی
 عنه مسئول * مکلف اولدیفک وظائف هر نه ایسه
 دائرة مخصوصه و محدوده سنی تجاوز ایله که
 مسئول و بین الخلق نامقبول اولیه سن

کن لینا بغیر ضعف * اقتدار ک حالده اظهار رفیق و ملائمت و مجرد
 شدید امن غیر عنف * محافظه اعتدال امور ایچون اعمال شده
 احتیاج صحیح کور رایسه ک بو حالده دخی
 عنف ور عوتدن مجانبت ایله که اخلاق
 حسنیه ایله متصف اوله سن

کیف یصلح غیره * کندی نفسی اصلاحه مقتدر اولیان ادم
 من لا یصلح نفسه * اخرینی اصلاحه نصل مقتدر اولور

کیف ینفع بالنصیحة * هو او نفسه تبعیله منهیات و فحشیاتدن بر کره
 من ینتذبا للفضیحه * لذت الویده اول مسلاک مقدوحه سالک
 و اجرای حفظ وظائف نفسانیه سننه منهمک
 اولان ادم ارتق نا صح مشفقک نصح
 و پندندن نصل فایده کوره یلور اولیه ایسه
 ایشی بو پر سه به ک تور مدن نفسکی
 فحشیاتدن منع ایله زیرا الی اخر العمر رذیل
 و بدنام و هر طرفدن هدف سهام طعن
 و دشنام اولور سن

مالا ینبغی ان تفعله * اشکاره ایشلمکدن احتراز ایلدیک شئی کرلی
 فی الجهر فلا تفعله * ایشلمکدن اجتناب ایله که جناب حق هریره
 فی السر * حاضر و امور عبادہ ناظر در

المسیء فی مقابله * احسان مقابله سنده فثالق ایدن انسان
 الاحسان هو حیوان * انسان اولیوب فقط انسان صورتده
 فی صورة الانسان * حیواندر

من اطاع غضبه * حدث حالنده قوه غضبیه سنه اطاعت
 اضاع ادب * ایلان ادینی غیب ایدر

من اطاع ناصحه * ناصح مشفق سوزینی دکلیوده موجبجه
 ارغم کاشحه * عمل ایدن ذات خصم کینه جوسنی قهر ایدر

من اتضع ارتفع * تواضع ایدن ذاتك قدرومزلتی عالی اولور

من حسنت سیره * اخلاق حیده وسیربر کزیده ایه متصف اولان
 لا یخاف ابدا * ذات هیچ برشیدن قور قیامق اوزره مبشر در

من زرع العدوان * بوزراعتکاه عبرته هر کس اکدیون
 حصد الخسران * بیچه جکندن مزرعه سینه سنه ابنای جنسی
 حقنده تخم عداوت و کینه زرع ایدن خیت
 وخسران دن بشقه محصول اله من

من ساء خلقه * خلق و طبعنی فثالقه الشدیران ادم نفسی
 عذب نفسه * دائماً تعذیب ایدر

من طال عناده * معاملاته اصرار و عنادی اعتیاد ایدن
 طاب بعاده * ادمدن اوزاق طولاشمق لازم و سعادت
 حالی مستلزم در

من عذب لسانه * طاتلودلواولان ذاتك محب صادق
 كثر اخوانه * چوق اولور

من عقى اباه عقه ولده * معاذ الله تعالى پدر نه اذا وجفاي بدن
 شخص بالا خره او غلى دخی کند و سینه
 عاصی اوله رف پدر نه ایلدیکی معامله غیر
 لا تقه نك فات اندر قات مجاز اتنی کورر

من فعل ماشاء * عقلنه کلان شبی عقل و حکمتنه تطبیق ایتکسرین
 لقی ماساء * ایشلیان ادم داتمادرد و بلایه او غرار

من كف اذاه * خلقه مضرت واذا ایتیمان آدمك اصلا
 لم يعاده احد * دشمنی اولمز

من الامور امور * ایشلردن بعض ایش واردر که انک رفق
 لا یصلحها الرفق * و ملائمتله اصلاحی قابل اوله میه جفتدن
 او مقوله اموره حکمت و مصلحت
 اقتضا سنجه معتدلانه اعمال شدت اولنمایدرد

من قصر الهمة حسد * احبسا و اصدفانك نائل اولد قلری دولت
 الصديق على النعمة * ونعمته حسد ایلک پک دون همتلکدر

المنية ولا الدنية * اختبار دنائت ایتکدن ايسه اولمک خیر لودرد

الناس محلك هو * سکا ناصح و نصیح و پندی مستلزم ازاله ثبات
 المشفق عليك * اولان حق کده رحم و شفقتی اولدیغی مجربک
 بولسان ذاتدر

الولد السوء يشين * فـااولاداباواجداديك براقدیخی ارکان
السلف ويهدم * شرف واصالتی هدم ایدر
الشرف

لا تستخبر من نفسك * اشاعه سنی مسـنكره كوردیك امورى
ما من غيرك تستنكره * كند كدن وغیریدن روايتله نشرایتمه زیرا
بونندن چوق مضرت تولد ایدر

لاتعـد ما تعجز * ايفاسندن عاجز اوله جك شئی وعدایتـه
عن الوفاء به * زیرا اخلاق مذمومه دن معدوددر

لا تنفعـل ما يشين * عرض وناموسكه ونام وشـهرتكـه ابراث
العرض والاسم * نقيصه ايد جك افعالى ايشله زیرا يك چوق
نادم اولورسن

لا عقل لمن يتجاوز * حد وقدر بنی تجـاوز ایدن ادم را حـد
حدـه وقدره * وحضور دن محروم اوله جفتندن عقلی
صـایبلز

لا قرين كحسن الخلق * انسان ایچون اخلاق حسنه كبی حسن
قرین اوله من

لا يجتمع الكذب والمروة * انسانیت ابله یلانچیلیق بریده جمع اوله میه
جفتندن ما خلق لهك شرف جهـا نیهای
انسانیتی یلانچیلیق كبی بر فعل مذموم
اغورنده فدا ایتله

لا یخلو المرء من ودود * انسان یا نائل اولدیغی احبای صادقده سک:
 مدح وحسود یقدح * مدح وستایشلرینه و یا خود پیـدا ایلدیکی
 حسودلرینک فصل ومذمتلرینه مطهر
 اولقدن خانی اولیه جفندن حقنده سائرینک
 حسن ستایشی مسموعی اولدقده
 بو کافایله رق عجب وانایتیه وحسودلرینک
 طعن وتشیعنی ایشدکجه چونکه آدم نه یاپسه
 خلقه یارانهمیه جفندن ولسانلرین
 طوته میه جفندن انلره دخی وجود و یر رک
 تلاش ومحتنه دو شمام لیدر

ک

المقالات الملیه * اخوت و صداقت صحیحه یه دائر
 فی الاخوه والصداقه * مقالات ملیکه در
 الصحیة

ابلغ الشکوی * مظلوم ایچون مینلا اولدیغی بلیه نک درجه
 مانطق به البلوی * سندن زیاده ابلغ لسان اوله من

اعز اخوانک * احبای صادقده کحقنده دائماعتز و اکرام
 نذل اعداک * کوسرتوب کندولر بنی صحیحهاخشنود ابله که
 دشمنلر بنی حقیر و ذلیل ایده سن

الانسان یحتاج * انسانک صادق دوسته احتیاجی سائر حوایج
 الی الاصدقاء * ضروریه احتیاجی کیـدر و بلکه دهها
 یحتاج الی سائر الاشیاء * زیاده در زبر امحب صادق سایه سنده
 حوایج سائر بهالسهوله وجوده کلور

بحسن الموافقة * بين الاخوان حسن الفت ومعاشرت
 ندوم المصاحبة * امور مشروعه ومعقوله ده بكد بكرة
 موافقتله دوام ايدر

التودد الى الناس * جهاتده الك زياده عقل ودرایت خلق ايله
 رأس العقل * حسن معاشرت اولنه رق مجتلمر بنی
 قزاقه مدن عبارتدر

زب طبع افسده * اراذل اشخاص ايله اختلاط وموانست پك
 مصاحبة الاشرار * چوق طبایع سلیمه اصحابی افساد ايله
 دوچار مذمت ایتشدر

الصدافقة سلوك * صداقت دیتلان خصلت مقبوله اكريلكي ترك
 التهج وترك العوج * هر شهید طرغری یوله كتمك وحق
 وصوابی التزام ایتكدر

فساد الاخلاق * منافق لره الفت ومعاشرت انلرك طبایع
 بمعاشرة اهل النفاق * ذمیمه لرینك سراييله اخلاق حسنه نك
 تغییر و افسادیني مستلزمدر

الكرم صدق الاخاء * كرم تعبير اولنان سیرت ممدوحه اخوانك
 في الشدة والرخاء * عسرو و یسری حالنده معاملة صادقانه
 ومحبت خالصانه كو ستر مكدر

ان تصلح الناس وانت * اخلاق رديه ايله متصف اولوبده نفسك
 فاسد * اصلاحنه مقتدر اولديغك حالده خلقی
 اصلاحه هیچ مقتدر اوله من سن

محک الموده والاخاء *	محبت واخوت حقیقه بیه ادعا یکن ادمک
الشده دون الرخاء *	صدق وکذبی ایام اقبال ووسعتده بینه مبوب
	هنکام ادبار وشدته معلوم اولور

من طلب الوفاق *	خلقدن حسن موافقت بکلیان آدم ابتهدا
ترك النفاق *	نفاقی ترك آتمیلیدر

من ناقش الاخوان *	اخوانیه دائماً معارضه و مناقشه ایدنلرک
قل صدیقہ *	دوستی از اولور

الناس بخیر *	خلق ارارنده مخالفت و مباہلت دوشمیدہ
مالم یتباينوا *	حسن اتحاد و اتفاق ایلہ بولندجہ سعادت
	حال ایلہ یشارلر

الوفاء افضل شمائل *	عبادک محاسن اخلاقندن اک کو زلی
العباد واضح دلائل *	ویوکلک علامتلرندن زیاده اشکار اولانی
المجد *	خصلت جیلہ وفادر

لا اخاء الا بالوفاء *	اخوت و محبتک حصولی انجق و فایله در
-----------------------	------------------------------------

لا یسرک قول العدو *	دشمن ترویج مضمرات مفسده سی ضمنده سکا
وان حسن *	نقدر طاتلودل کو سترسده بالاخره اندن
	تلحکام اوله جفتک جهته مسرور اوله

الکلمات المعتره *	احتیاط و مشورته دائر کلمات
فی الاحتیاط والمشورة *	معتبره در

اجهل الناس من يعتمد * خلقك ان نادان واحق امور واقعہ سندہ
 في امورہ علی من * خیر ما مول یتدبکی وشر ندن امین اولدیغی
 لا یوہمل خبرہ ولا * شخصہ اعظم ادا یدن یدر
 یا من شرہ

اذا امکنک الفرصۃ * فرصت ایلہ انتفاعہ امکان وار ایکن فوت
 فانتہزہا * اولدن اکا وصولہ مسارعت ایلہ

استصلاح العدو * حسن تعبیر و تدبیر ایلہ دشمنی رام ایتک اختیار
 بحسن المقال اھون * نہلکہ مقاتلہ ایلہ مغلوب و مقهور ایل کلکہ
 من مغالبته بالقتال * مر حجدر

اضاعة الفرصۃ * الہ کچن فرصتی ضایع ایتک الم و محنتی دعوت
 غصۃ * ایل کدر

اعقل ال رجال * اک عقلو ذات مصالح واقعہ سندہ عقل ایلہ
 لا یستغنی عن مشاورۃ * مشورت ایل کدن مستغنی اولمز
 العقلاء

ان اردت السلامة * سلامت و راحت مر ادا یدر ايسه ک صداقت
 فالزم الاستقامۃ * واستقامتی التزام ایلہ

اول الحزم المشاورۃ * حسن عواقب امور ی تأمین ایدن حزم
 واحتياطک برنجبسی مشورندر

ایاک والاشتغال بما * اوزر کہ لازم اولیان شی ایلہ اشتغال دن حذر
 لا یعنیک فی فوئک * ایلہ کہ محتاج اولدیغک شئی غیب ایتیمہ سن
 ما یعنیک

ایاک والعجل فانه * عجله دن مجابنت ایله که صکره مشکلاته
مقرون بالعشار *

التدیر قبل الفعل * رایسه باشلزدن اول لازم اولان حسن تدیری
بؤمن العشار * استحصال ایله که صکره مشکلاته دوشماک
اوزره امین اوله سن

تفکر قبل ان تعزم * رایسه عازم اولمزدن اول عواقبنی کوزلجه
وشاور قبل ان تقدم * تفکر ومطالعنه وارباب تجربه ایله تذکر
ومشاوره ایله که انجاء منده نادم اولیه سن

الحزم بضاعة * نیل مقاصد ایچون حزم واحتیاط
والتوانی اضاعه * پک بیوک سرمایه وائده اهمال وبطالت
اولنسی مانع حصول امنیه در

خذ اللص قبل ان * سنی طومزدن اول خرسزی سن طوت یعنی
یاخذک * اوزر که متوجه اولد یعنی حس ایلدیکک
مضرتک ظهورندن اول دفع اسبابنه چالش

دع الامور التي تخش * عاقبتدن قور قبلان ایشلری ترک ایله که دو چار
عواقبها *

سل عن الجار * برخانه بی اله جق اولور ایسه که ابتدا جوارنده
قبل الدار * بولان خانه صاحب لریک حالی سوال وتحقیق
ایله ده اکر قومشوری کوزل ادملر اولدقلری
اکلا شیلور ایسه احوالده اولخانه بی ال زیرا
فناقومشوا انسانی دائماً معذب وراحتنیز ایدر

الشرف بالهمم العالیہ * شرف انجی ق کشی ہمتی عالی طو توب
 لا بالرم البالیہ * استعمال فضائل انسانہ بہ تکملہ حاصل اولور
 بوخسہ عالی واکار دن اولان ابا و اجدادینک
 چور تمش و خا کہ منقلب اولمش وجود
 نابود لیلہ افتخار ایتک شرف دکلدور

العبد لایمازح * کولہ ایلہ شقہ و مزاح ایتہ زیر عارسر اولور

العفة جیش لایہزم * عفت و استقامت حصن ناموس و حیثیتی
 محافظہ ایچون بوزلر براردودر

فی تصاریف الاحوال * انسانک قدر و قیمتی خطب مهممده استخداہ بہ
 يعرف جواهر الرجال * ابرازینہ موفق اولدیغی اثر اہلیت
 و کفایتلہ معلوم اولور

کل یحصد مازرع * هرکس اکدیکنی بچرونیک وید ایشلدیکی
 و یجزی بما صنع * شینک مکافات و مجازاتی کورر

معا داة الاغنیاء * اصحاب اقتدار و ثروت ایلہ خصوصت
 من عادات الاغنیاء * اثر حق و بلا ہندر

معا داة الرجال * بیوک آدم لر ایلہ عداوت نادا ندرک
 من شیم الجہال * عاد تیدر

من اولع بفتح المعاملة * خاق ایلہ سوء معاملہ بی اعتیاد ایدن آدم
 اوجع بسوء المقابلة * مقابلہ سده اوضاع عنیفہ مشاہدہ سیلہ
 متاذی اولور

من جهل قدره * قدرینی بیلان حدینی تجاوز ایلله بالآخره
عدا طوره * دوچار ملامت و مذلت اولور

من کبرت همته * همتی عالی اولان ذالک قدر و قیمتی زیاده اولور
کثرت قیمته

من کثر مزاحمه زالت * کثرت مزاحی یعنی لهو و لطیفه بی اعتیاد
هیتمه * ایدن آدمک هیبتی زائل اولور

من لزم الرقاد عدم * خواب غفلته ملازم اولان آدم مرادینه
المراد اصلاً نائل اولمز

من لم یلزم الجادة * شهره استقامتدن ایریلان آدم ضلالتیه
خطب دوشر

لا تخف من تحذر * سنی صورت ظاهرده تهدید ایدن آدمک
ولکن احذر ممن * شرنندن قورقه لکن صورت اغفالده
تأمن * تاملین ایلین شخصک مکرندن زیاده
حذر ایلله

لا تطمع فی کل ما تسمع * هر برایشه دیک شینه میل ایدوب اله کتورمک
ایچون طمعه دوشمه و هر کاره الکی اوزاتمه که
سعی و امکک بیهوده اولوب بوش
بره یور ولور سن و مستعد و مستفید
اولدینگک شیدن دخی مجروم
اولور سن

لا تفتح بابا بعرجك * صكره قبا مسندن عاجز اوله جفك قپوي
 سده * آچه يعنى مصرفكى هر زمان درجه اقتدارك
 مساعد اوله يسله جك درجه دن خارجه
 چيقارمه كه صكره مديون ومضطرب
 اولورسن

المقالات السديّة * كسب وتجاره مفيدة يه دار
 مقالات سديده در
 في الكسب والتجارة *
 المفيدة

الابرار يحصل المرام * هر عملده سعي و ابرام موجب حصول
 مرامدر

الاحق من ياكل * بولديغي شبي بلا احتياط صرف ابدرك
 ما يجد ثم يستل * بولديغي وقت غيره عرض سؤال واحتياج
 ما لا يجد * ابدن آدم بك احقدر

اسراف الزاد * سر مائه حيوة وتعشى اولان نفقه وزاديني
 من الفساد * اتلاف ويهوده يره اسراف ابدن آدمك نظام
 حالي فاسد اولور

اسقاط الزوائد * حوايج ضروريه دن معدود اوليان برطاقم
 فوائد * تجملاقي ترك ايتكده چوق فائده كوريلور

اصلاح المال * آز چوق مالك اولديفك مالى حسن
 خير من طلبه * تصرفله اسراف ايتماك مجدد قرائفه
 چبا لمقن خير لودر

اضاعة المال من * مالی اتلاف واسراف ايتك شا شغلنق
الضلال *

اعمل لذيالك عمل من * دوچار زجت ومضايقه اولماق ايجون
يعيش ابدًا واعمل * مصالح ذنوبه كي من غير انتهاء ممر اولنه جق
لا خرتك عمل من * بولده تنظيم وتدار كات اخرويه كي دخي
يموت غذا * يارينه چيتميه جقم كي تهيه وتيمم ايله

آفة النج الكسل * اختيار رخاوت وكسالت موجب محروميتدر

الاقتصاد بانفي والفقير * صورت اعتدالده يسير وعسره وغنا وفقره
عدة لنوائب الدهر * توطين نفس ايتك چونكه انسان
ايجون برحالده دوام ممكن اوليه جقندن
متصور اولان مكسدرات كونيه
مقاومت ايلك ايجون برسلا حدر

الآمال متعلقة بالاموال * نفود واموال موجب نيل آمانى وامال
اولديغندن بوش يره مالني اسراف اتيه كه
اومديغك شيدن محروم اوليه سن

امددبك الى باب من * تجارت وصنعت كي بركار وكسيه تشبث ايدرك
العمل تقح لك ابواب * كد يمينك ايله تدارك حوايجكه سعي ايله كه
من الرزق * اوسيله سكا رزق قبولي آچيلور

امسك من المال بقدر * دائرة مشروعه ومعقوله ده اجراي خير
ضرورتك * وحسنات ايله برابر مالندن اداره ذائبه ك ايجون
محتاج اوله جغك قدر شئي امساك ايله كه
ضرورت چكويه سن

ان كان لك مال * اصحاب ثروت واقتدار دن اولديغك حالد
 فلانك حسب * هيچ كسسه سنك حسب ونسبك دن سؤال
 ايتوب هرزه ده بولنسه لك اصحاب اصالت
 كبي مظهر تو قير وحرمت اولور سن

بركوب الاهوال * مال بيك بلاوزجه قاتلمقه قزانيور بوي
 تكسب الاموال * پيل وما لكى اسراف ايله كه كار
 عاقل دكلدر

بادروا العمل واكذبوا * استحصال امر معيشتك ضمنده بركار وكسه
 الامل * مشغول اول اكر ما يخوليا قيلندن اوله رق
 تحصيل حوايجده پابسته دام امل ودوچار
 ورطه رخاوت وكسل اولور ايسه لك صكره
 آلدانوب آج قالور سن

بالتواني تفوت الاماني * اختيار كسل وتواني سبب فوت مقصود
 واما نيدر

ترك الحركة غفلة * تدارك حوائج ضروريه ايجون سعي وحركتي
 ترك ايتك بيوك غفلتدر

التهاون بالمطلوب * نيل مطالب مهمه ده اختيار تكاسل
 اول اسباب الحرمان * ورخاوت اسباب محروميت ومايو سبتك
 برنجيسيدر

ثمرة التواني الفاقة * نپرورلكك ثمره سي فقر وضرورت وذل
 والذل وسفالتدر

الجواد باكل ماله * جوامرد مانی یوایله صرف ایدوب اهل
 والنجیل باكله ماله * وعیالنه مضایقه چکدر میاندرونجیل نائل
 اولدینی نعمت وثر ووده کمال امسالک ایله نفسنی
 واولاد وعیالنی هرشیدن محروم ایدرک جمع
 وادخار ایلدیکی اموال کثیره بی ترک ایله دوچار
 پنجه مرک اولوب اول مالک ذوقنی بشقه لری
 سورنلردر

الجود اعطاء ما ینبغی * خصالت مقبولة سخا مستحقین
 لمن ینبغی * ومحتاجینه قدر کفایه ده اعطا ایلکدر
 یو خسه ما ملکنی تبذیر واسراف ایلانلر
 سخی دکلدر

حرفة المرء کثره * انسانک صنعتی استحصال امر معیشتی ایچون
 تو کمزیر خزینه در

حسن التدبیر یکنر * حسن تدبیر ایله ازمال چوغلور و اموال
 قلیل المال * کثیره سفا هتله مجو اولور

خذ من نفسك لنفسک * نفسکی ینه نفسک اکتساب تمتع ایتیمی
 وزود من يومک * یولنده چالشدر وضباحک رزقنی
 لنفسک * یو کوندن تدارک چالش

خیرکم خیرکم لاهله * سزک خیرلو کر اهل وعیالنه خیر او اولنلردر
 یعنی نائل اولدینی نعمت الهیه بی فاملیاسنک
 ومنطقات واقرباسنک دفع احتیاجاته یوایله
 صرف ایلیا نلردر یو خسه مانی سفا هت
 یولنده چوریدنلردکلدر

الخیر لا یضیع الا عند * خیر و حسنات ضایع اولمز مکر که اراذل
وضع * اشخاص حقنده اجرا اولنمش اوله

الدراهم بالدراهم * اخیه اخیه ابله قرانیه جفندن رأس المالنی
تکتنسب * بروقت ضایع ایتیه سن که مفلس
اولیه سن

الدینرمفتاح الاوطار * اتون ابواب مقاصدك اناختاری اولدیغندن
والدرهم من ذیل الهم * انکله مقصوده وصول میسر اولوروا فیه دخی
هر برغصه و کدری ازاله ایدر

الذلة مع القلة * قلت مال صاحبی ذلت وسفالتیه دوچار
ایده جکندن نفسکی بو حاللردن وقایه مالک
حسن محافظه سنه سعی ابله

ذرا اسراف مقتصدا * صرفیات واقعه کده حد اعتدال دن ایرلماق
واذکر فی الیوم غذا * اوزره اسرافنی ترک و صباح نه محتاج اوله جفکی
بو کوندن فکر و درک ابله امورکی اساس حزم
واحتیاط اوزره بناقل

الرجل التام من ينفع * انسان کامل دائما غیره منفعتی طوقنوب
غیره ولا یعدم خیره * خیر و حسناتنی منقطع وزائل اولیساندر
وبومقصد ایسه تصرفات مالیه یه دقتله
حاصل اولور

الصناعة في الكف * الده برصنعت بولنمشی صاحبنی زده اولسه
امان من الفقر * فقر و احتیاجدن قور تارر

الغدر الجبل احسن * اصحاب حاجتك انجاح مر امنه مقندر
 من المطل الطويل * اوله مديفك حالده حسن صورت ولايته
 او مثلاً - وعجزه بن اميده دوشروب ايشى
 اوزون اوزادى به صالالامدن وعذاب اليه
 دوشرمدن احسن واوادر

عليك بالمسال فانه * مال اصحاب كرمك شرف ومزيتى تزويد الله
 يشرف الكريم * برابر بر طاقم الحقله مر اجعتدن استغنا بخش
 ويستغنى به عن اللئيم * اوله جنى جهنته سكا محافظه مالك
 لزومنى توصيه ايدرم

العاجز يسمى البطالة * اداره امور دن عاجز اولان خصلت ذميه
 نو كلا وقصر الهمة * بطالته شرط وقاعده سنى يلد كلى
 فناءة * توكل معناسنى ويرملرى ودون همت
 اولان دخى مسلك مقدوحلربنى فناءت
 طرزنده كو سترملرى شايدان استغرابدر

الغنى بسود خير السيد * زكيتك سيادت واصالت ذاته سى
 والمال يقوى غير * اوليانلرى اشرافدن كو ستر رومال
 الايد * ضعفى قوى قيلر

الفقر مجمع العيوب * فقر معايب ومساوينك كافه سنى جمع ايدر
 ومرتع الكروب * وصاحبى دائماً وادى محنت ومشقته سوق
 ايلر

الفقر والدين هم * فقير ومديون اولان آدم كچه لرى ايرتسى
 فى الليل وذل * كونك تدارك حوايجله اصحاب مطلوبك
 فى النهار * كو ستره جكلرى اذا وازعاجى تفكر اليه
 بنخواب وحضور وكوندلرى دخى انواع
 ذات وحقارته دوچار اوله رفق نعمت حریت
 ولذت حياتدن دور اولور

القبر خير من الفقر * اصحاب ناموس وملا حظ به كوره قبره كبر مك
فقر اليه عمر كبر مكدن اولادر

قليل في الجيب خير * دسترس اوله رقي جيبكه قويد يك نفود جزينه
من كبر في الغيب * الكه كچم كسزين حصولني اميد اينديكك
اموال كليه دن خير لودر

قليل يفتقر اليه خير * عند الحاجه دفع احتياجه كافي اوله
من كبر يستغنى عنه * بيله جك مال قليل احتياج صحیح اوزرينه
اولمقسزين ادخار ايلديكك مال كسبردن
خير اودر

القليل اليسير خير * بالسهوله استحصالي ممكن اولان ازمال
من الكثير العسير * تحصي لنده كلفت ومشت اولان چوق
مالدن اولادر

قوام الدنيا والدين * دين وديانك قوام وائظامي علم ومعرفت
العلم والكسب * ومال و ثروته در

كسل الفقير * فقر وفاقه به دوشو بده انك اوزرينه برده
هلا كه * اختيار رخاوت ونكاسل ايدن آدم شه سز
هلاك اولور

كني باتخاذ الصنائع * انسان ايچون احتياجات ضروريه سسته
شرقا * دسترس اوله رقي اخره احتياج دن مستغني
اولقي ايچون بز صنعت اوكر نمك شرفي
كفايت ايدز

لان يموت الانسان * جمع ابلديكي ماله حسن تصرفه آخره
 يخلف مالا لاعدائه * محتاج اولمفسرين عمريني كچر بلوب بعد الوفا
 خير من ان يحتاج في * مالى دشمنه براقق حال حياتده دوسته
 حيونه لاحبائه * عرض احتياج ايلكدن خير لودر

المال سلاح الرجال * مال انسانك هر حالده سـلاحـيدـر

المال بيدى جواهر * انسانك فضائل وكالاتنى اظهار ايدن مال
 الرجال وثر ويندر

ما من شان الاشراف * بخل وخست اشراف واكارمك شاندن
 التقدير والاسراف * اولديغى كچي اسراف وسفاقت دخی انلره
 ياقشمن

من جال نال * ترك تكاسل ايله سعى وغيرت ايدن مرادين
 نائل اولور

من دام كسله خاب * كسا لئسده دوام ايدن املتدن محروم
 امله اولور

من اشترى مالا يحتاج * محتاج اولديغى شئى صاتون الان آدم
 اليه باع ما يحتاج اليه * محتاج اولديغى شئى صاتمغه مجبور اولور
 چوق زحمت چكر

من انفق سرفا * مالى اسراف واتلاف ايدنلر قرين اسف
 مات اسفا * اولدقلى حالده وفات ايدرلر

من انفق ولم يحسب * مالى من غير حساب تبذير ايدن غفلتله
 هلاك ولم يدز * هلاك اولور

من انفع عن عمل * امور ذاتيه سني حسن تسويه دن اوشنوه
 نفسه اضطر على عمل * تكاسل ايندن آدم بالاخره فقير اولوب تدار
 غيره * اقوات يوميه سي ضمننده بالضروره آخر
 ايشني ايشلكه مجبور يعني اجير وخدمتكا
 اوله رق شرف خريتن دن دور اولور

موت في قوة وعز خير * انسانك اقتدار واعتباري رنده ايكن اولك
 من حيوة في ذل وعجز * سفالت وذلله يشا مقدر اولادر

الناس خلا لك * درچار فقر وفاقه اولوب رنده ثروت وانتظا
 ما لم تقتقر * حالك رنده اولد في بهتون عالم دوست
 هو ادا ركد

لا نقل بلسانك ما لم * اثر اطف واحسانك ايله بالفعل اجر است
 تعقد من احسانك * موفق اوله بيله جكني جزم ايتديكك شبن
 قطع سالسانكه المده وبرطاقم بيچاره لري
 اميده دوشروب وبالده قائله

لا تنال الراحة * اختيار زحمت ومشقتله برچوق امك ويرمد
 الابلاتعب * نعمت استراحتنه نازل اوله من سسن

اشبور ساليه لك طبع وشميلي ساينه معارفوايه حضرت
 پاد شاهيده عبدعاجز صداقتقرين حسن تحسينك
 زمان اداره سنده مطبئه عامره ده بك ايكيز

سكسن بيش سنه سي شهر رمضان
 شريفك او اخرنده قرين
 ختام اولاشدر

LIBRARY
OF
PRINCETON UNIVERSITY

Princeton University Library

32101 077749735